

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a Mgr. et Ing. et Bc. Radovana Havelce v právní věci stěžovatele **M. Š.**, za účasti **Ministerstva financí**, se sídlem v Praze 1, Letenská 15, v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 3. 2006, č. j. 5 Ca 240/2005 – 33,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 3. 2006, č. j. 5 Ca 240/2005 – 33, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 27. 3. 2006, č. j. 5 Ca 240/2005 – 33, byla odmítnuta žaloba, kterou se stěžovatel domáhal zrušení rozhodnutí Ministerstva financí (dále jen „ministerstvo“) ze dne 25. 7. 2005, č. j. 52/46 107/2005-522, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Finančního ředitelství pro hl. m. Prahu (dále jen „finanční ředitelství“) ze dne 7. 2. 2005, č. j. FŘ 1072/15/05, kterým byl stěžovatel vyzván k zaplacení správního poplatku v částce 300 Kč podle položky 1 odst. 1 písm. a) přílohy (sazebníku) k zákonu č. 634/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Městský soud v odůvodnění usnesení uvedl, že rozhodnutí o odvolání proti výzvě k zaplacení správního poplatku je rozhodnutím, jímž se pouze upravuje vedení řízení před správním orgánem ve smyslu ust. § 70 písm. c) s. ř. s. Výzvou k zaplacení správního poplatku není stěžovateli konstituována povinnost správní poplatek zaplatit, je pouze vyzván k splnění povinnosti stanovené zákonem. Výzva k zaplacení správního poplatku nemá sama o sobě za následek ani ukončení řízení, k němuž dochází až rozhodnutím o zastavení správního řízení, proti němuž je podle ust. § 65 a násl. s. ř. s. žaloba přípustná. Má-li nezaplacení správního poplatku za následek neprovedení úkonu, lze se soudní ochrany domoci prostřednictvím žaloby na ochranu před nečinností správního orgánu. Protože rozhodnutí o odvolání proti výzvě k nezaplacení (správně

zaplacení) správního poplatku je úkonem správního orgánu, který je ze soudního přezkumu vyloučen podle ust. § 70 písm. c) s. ř. s., městský soud žalobu podle ust. § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl.

Proti tomuto usnesení podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. V kasační stížnosti namítal, že napadené usnesení bylo vydáno ve stejný den, kdy mu byl doručen stejnopis vyjádření ministerstva k žalobě spolu s přípisem městského soudu č. j. 5 Ca 240/2005 - 28, aby ve lhůtě dvou týdnů sdělil soudu, zda požaduje nařízení jednání a aby v téže lhůtě doložil, zda je jeho zástupce plátcem daně z přidané hodnoty. Ve skutečnosti neměl stěžovatel žádnou lhůtu, a tedy žádnou možnost reagovat replikou na obsah vyjádření ministerstva a na výzvu soudu přesto, že z výzvy vyplývalo, že se mu poskytuje lhůta dvou týdnů k vyjádření se k postupu podle ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. Bylo právem stěžovatele vyjádřit se k podání ministerstva. V této souvislosti poukázal stěžovatel na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Milatová a spol. proti České republice ze dne 21. 6. 2005 [Milatová et autres c. République tchèque/and Others v. the Czech Republic, no/no. 61811/00 (Sect. 2) (bil.), CEDH/ECHR 2005-V], ze kterého vyplývá, že ať už je nebo není povinností soudu seznámit účastníky řízení následně s vyjádřeními jiných účastníků došlých soudu, jestliže soud obdrží vyjádření, která prezentují odůvodněné názory na důvodnost podané žaloby a zjevně mají za cíl ovlivnit rozhodnutí soudu, pak ostatní účastníci mají legitimní zájem seznámit se s obsahem těchto vyjádření a je zároveň na nich, aby posoudili, zda tato vyjádření potřebují nějaký komentář z jejich strany. Opačný postup zakládá porušení práva na spravedlivost řízení ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Toto právo však bylo stěžovateli postupem městského soudu upřeno a tento postup představuje typickou zmatečnost řízení. Stěžovatel se dále neztotožnil s názorem městského soudu, že rozhodnutí o poplatkové povinnosti vydané ve správním řízení je úkonem, kterým se upravuje vedení řízení ve smyslu ust. § 70 písm. c) s. ř. s., které je ze soudního přezkumu vyloučeno. Byť městský soud vyšel z právního názoru vyjádřeného v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 1. 2005, č. j. 2 Azs 252/2004 - 93, nevzal v úvahu zásadní rozdíl mezi věcí rozhodovanou Nejvyšším správním soudem a touto věcí, který spočívá v tom, že ministerstvo, resp. daňové orgány, odmítají považovat stěžovatele za účastníka řízení a sdělit mu výsledek řízení, ačkoliv na druhé straně mu ukládají povinnosti, jako by účastníkem řízení byl. Za této situace může stěžovatel jen stěžovat napadnout odvoláním, popř. žalobou, rozhodnutí o zastavení řízení v případě nezaplacení správního poplatku, neboť pokud není v postavení účastníka řízení o uložení pokuty podle ust. § 25 zákona č. 337/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, pak mu rozhodnutí o zastavení řízení sotva bude doručeno. Stěžovatel má odchýlně od městského soudu za to, že do jeho subjektivních práv zasahuje již samotná nezákonná výzva k zaplacení správního poplatku, vydaná věcně nepřislušným orgánem, neboť jde o přímý zásah do základních práv a svobod zaručených čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, jakož i do práva na ochranu vlastnictví ve smyslu čl. 11 odst. 1 Listiny a čl. 1 odst. 1 a 2 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, tedy nikoliv až v případě, dojde-li k zastavení řízení. Stěžovatel dále v souvislosti s tím, co lze považovat za zásah do právní sféry ve smyslu přípustnosti žaloby proti takovému úkonu, odkázal na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 - 42. Pokud jde o způsobilost nezákonné výzvy k zaplacení (v tomto případě soudního) poplatku zasáhnout subjektivní práva, poukázal stěžovatel na nálezy Ústavního soudu ze dne 16. 3. 2006, sp. zn. I. ÚS 664/03. Právní názor vyjádřený v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, z něhož v této věci při odmítnutí žaloby městský soud vycházel, nemůže ve světle tohoto nálezu Ústavního soudu obstát jako správný, zvláště za situace, kdy stěžovatel není stranou řízení a nedisponuje možností napadnout případné

rozhodnutí o zastavení řízení odvoláním. Napadeným usnesením byl stěžovateli odepřen přístup k soudu a došlo tak k zásahu do jeho základních práv a svobod zaručených čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práva a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Stěžovatel proto navrhl zrušení napadeného usnesení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě podané kasační stížnosti napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Vzhledem k tomu, že v dané věci byla žaloba stěžovatele odmítnuta, považuje Nejvyšší správní soud za nezbytné zdůraznit, že podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. lze kasační stížnost podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. V tomto směru stěžovatel poukázal na to, že daňové orgány ho odmítají považovat za účastníka řízení a za této situace může jen stěží napadnout žalobou rozhodnutí o zastavení řízení v případě nezaplacení správního poplatku, neboť pokud není v postavení účastníka řízení o uložení pokuty za porušení povinnosti mlčenlivosti podle ust. § 25 zákona č. 337/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, pak mu sotva rozhodnutí o zastavení řízení bude doručeno.

Podle citovaného ustanovení lze za porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost, pokud nejde o čin přísněji trestný, pracovníkovi správce daně, popřípadě třetí osobě, která byla jakkoliv účastna na daňovém řízení, uložit pokutu až do výše 500 000 Kč.

V daném případě stěžovatel svým podáním ze dne 15. 11. 2004 žádal, aby bylo zahájeno řízení o uložení pokuty za porušení mlčenlivosti JUDr. D. U. Nejednalo se tedy o návrh na zahájení řízení, jehož by byl stěžovatel sám účastníkem. Jen v takovém případě by totiž byla výzva k zaplacení správního poplatku rozhodnutím, jímž se upravuje vedení řízení. Tak tomu totiž také bylo ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 2 Azs 252/2004, v níž se jednalo o soudní přezkum výzvy k zaplacení správního poplatku za udělení víza za účelem strpění pobytu. V daném případě se však jedná o zcela odlišnou situaci, a proto odkaz městského soudu na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 1. 2005, č. j. 2 Azs 252/2004 - 93, je zcela nepřipadný. Účastníkem řízení o uložení pokuty je pouze subjekt, jemuž má být pokuta uložena a nikoliv subjekt, který k zahájení takového řízení dal podnět, tj. v daném případě stěžovatel a navíc není z obsahu spisu zřejmé, zda vůbec takové řízení bylo zahájeno. Nejedná se o řízení návrhové, ale příslušný správní orgán ho zahajuje ex offo.

Pokud městský soud vycházel z premisy, že stěžovatel byl vyzván k zaplacení správního poplatku v průběhu správního řízení, není z napadeného usnesení zřejmé, o jaké řízení, jehož měl být účastníkem, se jednalo. Proto závěr městského soudu, že předmětná výzva je rozhodnutím, kterým se pouze upravuje řízení, je nepřezkoumatelný.

Se zřetelem na to, že městský soud bude pokračovat v řízení, by bylo nadbytečné se zabývat otázkou týkající se nedodržení lhůty k vyjádření. Přesto však považuje Nejvyšší správní soud za potřebné uvést, že vyjádření ministerstva bylo stěžovateli uloženo u držitele poštovní licence dne 17. 3. 2006 a podle ustanovení § 46 odst. 5 s. ř. s. bylo náhradním způsobem doručeno dne 20. 3. 2006, přičemž stěžovatel nebyl vyzván, aby k němu podal repliku. V tomto směru městský soud postupoval v souladu se zákonem, protože podle ustanovení § 74 odst. 1 věta třetí s. ř. s. doručí předseda senátu došlé vyjádření žalobci

a osobám zúčastněným na řízení; přitom může žalobci uložit, aby podal repliku. Je tedy zcela na úvaze soudu, zda bude požadovat, aby žalobce podal repliku k vyjádření žalovaného správního orgánu či nikoliv.

Nejvyšší správní soud z důvodu výše uvedeného napadené usnesení podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil postupem podle § 109 odst. 1 s. ř. s., podle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání, a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. srpna 2007

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu